

свій суверенітет, то тільки добровільно і з метою захисту своїх національних інтересів. І слід зазначити, що в першу чергу це вигідно малим державам, тим більше, що питання про суверенітет безпосередньо пов'язане з принципом національної самобутності, що отримало відображення у статті IV Лісабонської угоди:

«Союз поважає національну самобутність держав-членів, властиву їхнім основним конституційним і політичним структурам ...

Він поважає головні функції держави, зокрема ті, які мають на меті забезпечення територіальної цілісності, підтримання громадського порядку та забезпечення внутрішньої безпеки» [6, с. 9].

У підсумку можна зробити висновок, що перехід суверенних прав до європейських інституцій або європейських організацій не означає відмови від суверенітету, це означає лише згоду з тим, що власник цих прав – народ – передає права авторитетній організації. Відповідно до міжнародного права державний суверенітет і незалежність держави не будуть враховуватися при прийнятті будь-яких міжнародних угод за умови добровільного прийняття. Навпаки, укладення міжнародних договорів є виразником суверенітету. Отже, якими б широкими не були суверенні державні повноваження, що передаються державами-членами Європейського Співтовариства, все одно ця передача не порушує статус члена ЄС як суверенної держави.

1. Златін О. М. Особливості становлення зовнішньої політики посткомуністичної Румунії. *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*. 2015. № 24. С. 227–232.

2. Везуина М. А. Выгоды и издержки вступления Румынии в Европейский Союз. *Молодой ученый*. 2015. № 10. С.1005–1008.

3. Окуньков Л. Х. Конституции государств Европы. Москва: Инфра-М, 2001. 894 с.

4. Конституція Румунії. URL: <https://legalns.com/download/books/cons/romania.pdf>

5. Право Европейского Союза в вопросах и ответах: учеб. пособие. С.Ю. Кашкин и др. Москва: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2005. 304 с.

6. Основи права Європейського Союзу: нормативні матеріали. М. В. Буроменський та ін.; за заг. ред. М. В. Буроменського. Харків: Право, 2015. 328 с.

Сей Іван Ігорович,
студент юридичного факультету
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Талдикін О.В.
(Дніпропетровський державний
Університет внутрішніх справ)

ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВЗАЄМОДІЇ ТА ВЗАЄМНОГО ЗВ'ЯЗКУ ГІЛОК ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Теорія розподілу влади має виняткове значення у сучасному громадянському суспільстві. Її значення поширюється не лише на теорію конституційних відносин, але й має вплив на удосконалення сучасно існуючих моделей державного управління. Відповідно до традицій, історичних процесів зазвичай будується система органів держави. Попередні історичні епохи мають дуже неабиякий вплив на даний процес. Таким чином, еволюція державно-

правового механізму відбувається в особливих історичних, культурних та політичних умовах.

Гілки державної влади не можуть існувати без взаємного впливу та взаємозв'язку. Впорядковану сукупність важелів їх впливу називають системою стримувань та противаг. Її формування почалося разом із становленням теорії поділу влад. Вагомий внесок у її розвиток зробили: Марсиль Падуанський, Фома Аквінський, Іммануїл Кант, Томас Гоббс, Джон Локк, Шарль Монтеск'є, Жан-Жак Руссо.

Подальше становлення системи стримувань та противаг пов'язують з батьками-засновниками американської держави, зокрема: Бенджаміном Франкліном, Джорджем Вашингтоном, Джоном Адамсом, Томасом Джефферсоном, Джоном Джеєм, Джеймсом Медісоном та Александером Гамільтоном [1]. Саме вони заклали у Конституції Сполучених Штатів підвалини взаємозв'язків державних органів різних гілок влади. Так, Дж. Медісон, як один з авторів Конституції, вказував на важливість та необхідність застосування системи противаг для стабілізації державної влади. Погоджуючись з ним, Александер Гамільтон наголошував на неможливості одночасного наділення однаковими повноваженнями декількох органів, незалежно від того, робиться це прямо чи опосередковано [2, с. 20].

Як прообраз системи стримування та противаг більшості пізніше розвинутих систем ми можемо побачити саме в американській системі, котрій до останнього часу не приділялося належної уваги. Це була тінь теорії розподілу влад. У зв'язку з перетворенням країн, що не мали демократії, на республіки, глобалізацію, еволюцію суспільної думки за останні шістьдесят років вона почала виходити на перше місце. Але час від часу вона може стати штучним обмеженням однієї гілки влади іншими. Таким чином, ми бачимо випадок роботи системи спрямувань проти демократичного режиму. При встановленні рамок контролю потрібно зауважити не лише їх форму, але й зміст, повноваження, котрі надаються органам в цей момент, тому що це може призвести до підкорення та повного підкорення виконавчого корпусу парламенту або суддів органу управління.

О. Р. Дашковська виділяє дві сторони цієї системи: по-перше, вона гарантує координацію та взаємозв'язок між державними органами; по-друге, вона створює поле для потенціальних спорів (конфліктів).

На нашу думку, утворення та розвиток конфліктних ситуацій за владу між органами через систему противаг та стримувань є нечастим явищем тому, що дана система направлена саме на боротьбу з такими суперечливими моментами. Природа виникнення даних конфліктів – глибинні суспільні кризи, а не недосконалість системи. Поодинокі органи зловживають своїм службовим положенням, використовуючи їх на шкоду демократії, але це є, скоріше, аномалії, які не відповідають завданням теорії.

Загальною метою системи стримувань і противаг є збалансування інтересів гілок влади, боротьба із захопленням не передбачених законом функцій одним з органів держави. В ній бачать динамічну силу, яка підтримує у тонусі державне життя та політичну систему суспільства [3, с. 21].

Системі стримувань і протываг притаманні такі ознаки:

- вона застосовується лише в країнах, де реалізовано принцип розподілу влади (США, Австрія, ФРН, Італія, Франція, Бельгія, Іспанія, Ірландія, Данія, Греція, Великобританія тощо);

- зміст цієї системи залежить від форми правління держави (президентська, парламентська, змішана). Президентська республіка, зокрема США, має більш досконалу систему стримувань і протываг, ніж конституційні монархії в Бельгії або у Швеції;

- система стримувань і протываг залежить від форми державного устрою (унітарна або федеративна держава). У федеративній державі, наприклад, на відміну від унітарної, значний акцент із цілком зрозумілих причин робиться не тільки на систему стримувань і протываг по «горизонталі» (між центральними органами держави), але і по «вертикалі» (між центром і суб'єктами федерації) [4, с. 223];

Системність – спільна риса взаємозв'язків державних органів. Вони не розглядаються окремо, порушуючи баланс владних сил. Для балансу ми маємо отримання органами держави більше функцій, в той час коли в інших її менше або замало. Елементи даної системи протываг мають досліджуватися у сукупності.

Система стримувань і протываг наділена власною внутрішньою будовою, котра містить у собі дві ланки: вертикальна та горизонтальна. Перша визначає субординацію, можливість контролю; друга, у свою чергу, містить засади координації органів вищої ланки. Встановлення системи спрямувань розподіляє контроль між декількома структурами для інстанційного та спільного контролювання уряду президентом та парламентом. В. Сухонос називає цей феном дуалізмом системи стримувань. Для реалізації встановлених законом зв'язків використовуються специфічні засоби і методи [5, с. 184].

Система стримувань та протываг виділяє три методи способу впливу механізму, явища на дійсність:

1) *координація* – взаємоузгодження дій різних владних гілок;

2) *планування* – розробка, обговорення спільних проєктів різними владними гілками;

3) *контроль* – здійснення органом нагляду за окремими владними структурами відповідно до своїх службових повноважень.

Крім методів роботи системи взаємозв'язків між органами, використовується ще поняття процедур. На думку В. В. Костицького, такими процедурами є визначений у законодавстві порядок реалізації того чи іншого методу. Серед них виділяють право вето, право імпічменту, право оголошення вотуму недовіри, утворення слідчих комісій, звітування окремих владних інстанцій перед іншими, контрасигнація актів [6, с. 59].

Наша країна рухається вперед у конституційному плані. Це спостерігається в постійних конституційних реформах. Дана система також у постійних змінах. Від зміни моделі контролю змінюється система взаємозв'язків та її структура.

Таким чином, система стримувань і протываг почала формування ще в

часи буржуазії, являє собою способи організації взаємодії вищих органів державної влади та в даний момент діє в багатьох демократичних країнах.

1. Richard B. Morris, *Seven Who Shaped Our Destiny: The Founding Fathers as Revolutionaries*. New York: Harper & Row, 1973.

2. Каневський О. С Розподіл влади в США: історія і сучасність. Севастополь, 1999. 28 с.

3. Дашковська О. Р. Теоритичні аспекти розподілу влад в Україні: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Дашковська Олена Ростиславівна. Харків, 1997. 22 с.

4. Проблемы теории государства и права: учебное пособие. Под ред. М.Н. Марченко. Москва: Проспект, 1999. 504 с.

5. Сухонос В. Теорія держави і права: навч. посібник. Суми: Університетська книга, 2005. 536 с.

6. Костицький В. В. Теорія розподілу влади: громадянське суспільство і держава в епоху глобалізації: доповідь. Київ, 2011. 63 с.

Сидоренко Дар'я Павлівна,
студентка юридичного факультету
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Грицай І.О.
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖІНОК

В Україні можна спостерігати таке явище, як праця жінок в небезпечних та шкідливих умовах, коли трудові можливості жінок використовуються в нічний час та на тяжких підприємствах, коли жінки займаються підніманням та пересуванням важких вантажів. Причиною цих явищ є низька заробітна плата та неспроможність держави забезпечувати жінок усім необхідним, тому вони і обирають такі види праці.

Політика щодо поліпшення умов праці жінки має бути орієнтована як на ліквідацію робочих місць зі шкідливими й важкими умовами праці шляхом заміни їх новими сучасними робочими місцями, так і на розширення пільг і компенсацій працюючим жінкам.

Існує стаття про «Рівність прав чоловіків та жінок», але враховуючи фізіологічні особливості жіночого організму, передбачені пільги для жінок [ст. 24 Конституції України про охорону праці]. На підставі цієї статті багато роботодавців не мають бажання брати на роботу жінок, які мають дітей або потенційно можуть стати матір'ю.

Беручи жінку на роботу, роботодавець зобов'язаний виконувати усі вимоги, що прописані в Конституції України, але цього не відбувається. Жінкам дуже важко знайти роботу, яка б змогла задовольнити усі їх потреби. Тому у сучасному суспільстві перед жінками стоїть питання: народжувати дитину чи мати роботу.

«Забороняється застосування праці жінок на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, на підземних роботах,